

Arcadi Oliveres: “A la llarga vam veure que la Transició era una veritable enganyifa”

A Arcadi Oliveres (Barcelona, 1945) gairebé no li cal presentació. Economista crític, cristià de base, gran comunicador. Va tenir en Xirinacs de mestre a l'escola, va viure en directe la Caputxinada. Parlava sobre les terribles conseqüències del capitalisme quan gairebé ningú ho feia. Un autèntic 'catedràtic' del pensament crític. Sempre més enllà del poder polític, va predicar al desert dels anys del conformisme. Un protagonista, humil i humà, de la història recent de Catalunya. Ens trobem amb l’Arcadi a la Casa Orlandai, un casal de gestió comunitària a Sarrià, Barcelona. Era l’antiga escola dels seus fills, i tota la família, sobretot el seu fill Marcel, es va implicar per convertir-lo en un espai comunitari.

Text: Joan Carbonell / Fotos: Ivan Giménez

Vas néixer l’any 1945. Una època dura...

El primer record, la primera consciència de quelcom de polític, va ser el 1951, la vaga de tramvies.

Ens expliques al teu llibre [‘El meu camí cap a la utopia’](#) (Angle Editorial, 2008) que els teus pares eren pacifistes, catalanistes, i que en concret la teva mare organitzava demandes veïnals...

Eren gent conservadora; no et pensis pas que eren el sùmmum de la progressia. Malgrat això, eren persones conscients. El meu pare tenia d’una banda el catalanisme, que suposo que li venia de la República, i de l’altra, el pacifisme, perquè havia patit la Guerra Civil. I la meva mare, ja una mica més tard, quan va començar a alliberar-se de la cura dels seus cinc fills, es va implicar en causes veïnals.

A escola vas tenir de mestre el mític militant pacifista Lluís Maria Xirinacs...

Sí, va ser una sort. Gràcies a anar a escola als Escolapis del carrer de la Diputació. L’escola havia acollit també bastants professors de la Universitat de Barcelona de l’època republicana castigats pel franquisme que no es van exiliar. Eren els meus professors de llatí, de física... Encara que no en parlaven, notaves un esperit diferent en ells. A més a més, a l’últim any, cap a l’any 59 ens van organitzar xerrades de preparació universitària sobre lluita de classes, marxisme, sindicalisme... realment inversemblant.

Carai!

Entre la formació paterna, els Escolapis que em vaig trobar i, finalment, aquestes xerrades preuniversitàries, vaig sortir bastant rodat cap a la universitat, que ja era una olla que bullia. Per

tant, cap mèrit meu! Tot plegat, una circumstància rere una altra...

I vas estudiar econòmiques...

Vaig viure anys joiosos essent estudiant: la Caputxinada l'any 1966, els ecos del Maig francès el 1968... Justament al maig del 1968, el TOP, Tribunal d'Ordre Públic, que després seria l'Audiència Nacional, em va jutjar per actes clandestins del sindicat d'estudiants del qual formava part, ja que havíem organitzat el Primer de Maig. Finalment em van absoldre gràcies, entre altres coses, als bons oficis de l'advocat Francesc Casares i Potau.

“Em vaig prometre a mi mateix no exercir mai més d'empresari”

Malgrat tot, et va tocar fer d'empresari...

Vaig acabar la carrera aquell any i vaig entrar a treballar a un centre d'estudis econòmics. Malauradament, el meu pare va morir i vaig haver d'assumir la direcció del negoci familiar. L'empresa tenia una plantilla de 250 treballadors i 10 anys més tard, quan ho vaig deixar, en tenia... zero. Em vaig veure obligat a tancar-la. Estava vinculada al sector de la construcció i la crisi del petroli va fer molt mal. Vaig intentar que fos raonable, ja que si no passàvem al Fons de Garantia Salarial, els treballadors s'haurien quedat sense sou. Cada vegada que hi havia una reducció de plantilla, la pactava amb els treballadors. No era allò de posar un cartell a la porta: “Vostès demà ja no vinguin”. Anàvem junts a la Delegació de Treball. Allà, una vegada em van confondre amb l'advocat dels treballadors. Finalment, quan ja hi quedaven molt pocs treballadors, em vaig prometre a mi mateix no exercir mai més d'empresari. El meu pare potser sí, però jo no em sentia bé sent empresari. Abans es pagava el salari setmanalment, cada divendres. El treballador esperava el seu sobre i per a mi, amb una empresa descapitalitzada, era un autèntic viacrucis aconseguir omplir aquells sobres. Empresari mai més. Després, l'any 1980 vaig entrar a la universitat i vaig ser-hi fins a l'any passat, que em vaig jubilar.

Entrem a l'àmbit polític. Tu vas ser a la famosa Caputxinada, una de les mobilitzacions clau de la lluita antifranquista. Com ho vas viure?

A la universitat jo era membre de l'assemblea de la Facultat. L'any 1965 ens vam desvincular definitivament del SEU, el sindicat d'estudiants franquista, i vam construir, ja el 1966, el Sindicat Democràtic de la Universitat de Barcelona, l'SDEUB. Els membres de l'assemblea de Facultat vam estar vinculats a la preparació de l'assemblea que acabaria en la famosa Caputxinada. El meu paper va ser absolutament secundari: era a l'entrada de la Facultat, informant la gent que venia a l'assemblea de l'SDEUB, que finalment l'assemblea seria al convent dels caputxins de Sarrià. Aquella reunió era el dia 9 de març de 1966 i hi van participar estudiants del Sindicat, alguns professors i personalitats destacades del món de la cultura com Tàpies, Espriu o Maria Aurèlia Capmany. La policia es va assabentar de la trobada i va establir un setge al convent, tot esperant que els monjos hi col·laboressin. Els monjos no van fer-ho i el setge va durar tres dies. Això va desencadenar una sèrie de protestes clau per refer el moviment estudiantil contra el règim. Pel que fa al meu paper a la tancada, no vaig poder ser-hi els tres dies, sinó només el primer. El meu pare acabava de tenir un infart i en vaig haver de marxar per no causar-li més preocupacions. Per mi va ser una gran frustració no poder quedar-m'hi...

Després vas participar en l'Assemblea de Catalunya, oi?

Jo formava part de Pax Christi, una organització cristiana que déu-n'hi do el que deia; per exemple, s'oposava aquells anys a l'OTAN. Pax Christi tenia un nom molt pietós, que donava mànega ampla a

l'època per poder fer coses. Doncs aquesta era una de les institucions membres de l'Assemblea de Catalunya. Jo era un dels responsables de la presidència col·legiada de Pax Christi; érem tres persones: Frederic Roda, Àngel Colom, exsecretari general d'ERC, i jo. A tots tres ens tocava anar a les reunions preparatòries de l'Assemblea de Catalunya.

Quines impressions en vas tenir?

Era una iniciativa preciosa; però, com ja s'ha dit moltes vegades, i amb això repeteixo la doctrina de Xirinacs, fortament boicotejada pels partits polítics més importants. De seguida vam veure que l'assemblea agrupava partits, sindicats, associacions de veïns, moviments... però qui tenia ganes de remenar les cireres era el Consell de Forces Polítiques de Catalunya, que no era altra cosa que els partits majoritaris que hi havia allà. I, per tant, anaven fent la gara-gara. Sí que hi havia debats i s'hi decidien coses, però no hi havia una voluntat política. Potser el polític que més vaig apreciar d'aquella època va ser Antoni Gutiérrez Díaz "Guti", del PSUC. Segurament tenia interessos polítics darrere, però era el que més seriosament es prenia les reunions de l'Assemblea de Catalunya i més propostes hi feia. Després, amb la mal dita Transició política, l'Assemblea va perdre pistonada.

"Vàrem caure en una trampa: volíem l'amnistia dels nostres i vam aconseguir l'amnistia de tot el crim"

Els moviments de caràcter horitzontal i assembleari són els que més van perdre a la Transició?

Van ocupar un lloc que els partits després van marginar. I també et diré una cosa: una part dels moviments va quedar absorbida pels mateixos partits polítics. Sobretot en les municipals de l'any 1978. Tot aquell que en el seu poblet feia la revolució de seguida va ser regidor i potser alcalde. Pel que fa a mi, després de l'Assemblea de Catalunya, on jo vaig tenir més activitat va ser a la Marxa de la Llibertat. Crèiem que els principis de "Llibertat, amnistia i Estatut d'autonomia" estaven molt limitats a l'àrea metropolitana de Barcelona i que s'havien de difondre a la resta del Principat. Vàrem organitzar unes rutes a peu per tot el territori que havien de confluïr al monestir de Poblet l'11 de setembre de 1976. Va ser reprimida per Fraga Iribarne primer, i per Martín Villa després, però va complir el seu objectiu de difondre aquelles idees.

Parlàvem de la Transició. Es va fer en fals?

Sempre m'he penedit i culpats a mi mateix d'haver reivindicat l'amnistia durant aquells anys i que aquesta servís per perdonar tots aquells criminals a qui ningú mai ha buscat les pessigolles després del franquisme. Vàrem caure en una trampa: volíem l'amnistia dels nostres i vam aconseguir l'amnistia de tot el crim. En un primer moment, tot semblava positiu, ja que podíem votar, però a la llarga vam veure que era una veritable enganyifa. La Transició va ser frustrant.

Seguia havent-hi raons per continuar lluitant, però la majoria social anava cap a un altre camí. La lluita havia quedat enrere?

Mai havia fet vida política de partit, i vaig agafar-me on sempre havia estat: el món de les ONG. Acabada ja la primera part de la Transició, vaig seguir treballant amb els temes que em vinculaven a les ONG. Pax Christi hi va perdre molt. Gràcies a la Marxa de la Llibertat, havia arrelat molt arreu de Catalunya. Amb les municipals del 1979, els membres de l'organització van anar cap a diferents partits i candidatures. El moviment va morir d'inanició. De seguida vaig fer el salt a Justícia i Pau, la qual tenia més organització i capacitat econòmica. Ja havíem treballat conjuntament una campanya contra la pena de mort arran de l'execució de Salvador Puig Antich. Amb la de xerrades que he fet

en la vida, 15 dies després de la mort de Puig Antich vaig fer la meva primera a Vic. Després a Justícia i Pau vam treballar per aconseguir el 0,7 del pressupost de l'Estat per a cooperació internacional al desenvolupament.

No vas tenir proporcions de cap partit per entrar en política?

El 1984, el PSUC em va demanar si volia anar a Madrid al Congrés en una posició de la llista electoral amb possibilitats de ser escollit. Els vaig donar les gràcies, però no hi vaig anar. La veritat és que la política de partit mai m'ha interessat gaire.

El món de les ONG i la cooperació internacional, era potser l'única opció que hi havia?

Joan Gomis, president de Justícia i Pau, havia entès el nou paper que havia de fer l'organització en els nous temps: ell creia que la cooperació al desenvolupament, no tant pel que pogués donar de si, ja que era conscient que amb el 0,7 no arreglaríem res, ajudava a fer una presa de consciència del camp de les relacions econòmiques internacionals. La idea era intentar canviar el problema del deute extern, el poder de les multinacionals o el problema de la fam. Justícia i Pau em va encarregar un estudi econòmic de l'impacte que suposaria dedicar el 0,7% a la cooperació al desenvolupament. Vam enviar l'informe als 350 diputats del Congrés. El Govern ens va respondre: "El Gobierno pretende el 0,7 para alcanzarlo en un plazo razonable pero breve". Tan breu i raonable que fa 35 anys i encara estem igual que en aquell moment. Aquestes campanyes ens van servir per parlar del colonialisme, del comerç injust, del poder de les multinacionals, de la immigració, del deute extern. Així vam poder posar damunt de la taula temes que avui en dia són plenament vigents.

Actualment com estan les ONG? En un moment complicat?

Bé, jo diria que són en un moment de sanejament, per dir-ho d'alguna manera. Al seu dia, les administracions van incorporar la cooperació i van dedicar partides pressupostàries a subvencions per a ONG, les quals van començar a tenir professionals a sou i no només voluntaris. A això també s'hi han de sumar els agermanaments que molts pobles i ciutats van fer amb pobles de països del Tercer Món. Si ens preguntem sobre la utilitat de tot plegat per al desenvolupament d'aquests països, jo hi posaria un gran interrogant. Però sí que va ser útil per a la presa de consciència a casa nostra. També reconec que hi ha hagut ONG com Intermón que han tingut certa utilitat al territori. Malauradament, no s'ha aconseguit tenir impacte en el global de les relacions internacionals.

Durant aquests anys de poca dissidència tu no paraves de fer xerrades...

És una cosa que sempre m'ha agradat i que encara faig. Cadascú en aquesta vida té les seves virtuts. Jo no en tinc gaires. L'única virtut meua que penso que és interessant és llegir el diari i explicar-lo a la gent. Per generar consciència, protesta i, a partir d'aquí, acció.

Als anys noranta i dos mil va ser el moment de la lluita antiglobalització...

Aquest va ser un tema en el qual Justícia i Pau ens vam ficar molt a fons. Vàrem seguir de prop els fòrums socials mundials. En molts casos vam ser l'ànima organitzativa del viatge col·lectiu cap als fòrums socials. Vam anar a Bombai, a Porto Alegre, a Nairobi, a Bamako. Després retornàvem les idees dels fòrums a Catalunya. Va ser una època que estava prou bé.

Hi ha una lluita clau, bastant oblidada, que va ser el 2001 la tancada a l'església del Pi dels immigrants sense papers. Quin paper hi vas tenir?

Justícia i Pau mai va prioritzar la qüestió migratòria en els seus grups de treball, encara que érem plenament conscients que estava íntimament relacionat amb el colonialisme i el deute extern. Al

gener del 2001 es va produir el tancament de 1.300 persones en esglésies de Barcelona i de Cornellà, centrades sobretot en unes 850 que eren a l'església del Pi de Barcelona. Aleshores es va produir un cert 'impasse', ja que els que s'hi havien tancat van dir que no en pensaven sortir fins que els regularitzessin i, d'altra banda, la Delegació del Govern central deia que ells, sota pressió, no regularitzarien ningú. Es va produir un pols que va durar pràcticament tres mesos. Passat aquest temps, la cohesió dels membres de la tancada es va anar deteriorant i, d'altra banda, la Delegació es va anar posant nerviosa. Arribats a aquest punt, no sé a quina ànima caritativa se li va ocórrer que Justícia i Pau féssim la intermediació entre els uns i els altres. Vaig anar moltes nits a les reunions de la tancada que s'allargaven moltíssim entre tantes traduccions: de l'urdú a l'anglès, després al castellà i al català... Cada reunió acabava a les quatre de la matinada. Finalment, de manera discreta, el Govern ens va fer saber que, si aconseguíem que marxessin de l'església, els donarien els papers. Davant d'això, nosaltres ens vam llançar a la piscina perquè érem nosaltres els que avalàvem que, si marxaven, els donarien papers, cosa que no ho sabíem del tot cert. Vam córrer un risc, però haig de reconèixer que el Govern va respondre. Els 1.300 van tenir els papers menys un grup de 40 o 50 que, malauradament, per culpa dels antecedents penals, no van poder accedir-hi. A partir d'aquí Càritas va fer una gran tasca buscant sostre per als tancats. L'experiència va ser prou bonica i reconfortant. L'any passat vam fer una concentració a la plaça del Pi recordant el que havia passat en el seu moment.

"El 15-M va arribar tard. Vam trigar tres anys a reaccionar"

Va arribar la crisi i el 15-M...

El 15-M va arribar tard. Vam trigar tres anys a reaccionar. Sí que va haver-hi la V de Vivienda o aquells qui parlaven de la llibertat d'expressió a Internet. Es va organitzar una manifestació pel 15 de maig; el dia abans hi havia hagut una altra manifestació dels sindicats. Jo hi vaig anar sense saber gaire de què anava i, ves per on, vaig acabar llegint el manifest damunt la tarima. Era una cara coneguda. Després, a l'acampada, vaig passar-m'hi molt sovint, ja que teníem la seu al costat de la plaça de Catalunya. Una xerrada per aquí, un grupet de debat per allà. Vaig anar a diferents llocs, com, per exemple, a Lleida i fins i tot a Miranda de Ebro. Fins que va arribar el moment clau de l'encerclament del Parlament...

Van arribar les temptatives polítiques d'articular un moviment amb continuïtat...

No sé si es pretenia això exactament. Jo ho veig més com un despertar de la gent, com un Maig francès, que no pas com una voluntat de treure'n una articulació política. Jo no ho veia així. Quan em preguntaven si això havia d'esdevenir un partit polític, jo els deia que no, que havia de ser un grup de gent amb la força suficient per pressionar els diferents partits polítics. Per tant, no n'estic segur, que n'hagués de sortir un moviment polític. Molta gent pensava que aquesta era la seva sortida natural, però jo mai hi he estat gaire a favor.

Però, juntament amb Teresa Forcadès, vàreu impulsar el Procés Constituent?

Això va ser dos anys més tard. Tampoc el vam articular amb voluntat de partit polític, gens ni mica. El que nosaltres volíem era fer un agrupament de forces, segurament molt ingenu. La nostra idea era que s'anés a fer una agrupació de tot el que hi havia a l'esquerra del PSOE. Nosaltres volíem en aquell moment que hi participés gent de les CUP, la gent d'ICV, d'EUiA, dels diferents partits ecologistes i també la gent del que seria en un futur Podem. Aquesta era la nostra proposta. No ha estat del tot fallida, ja que ha inspirat molt i tenim un bon exemple com el de Badalona. Malgrat aquest cas, la nostra idea va ser frustrada per la resta de grups polítics i això va generar unes certes

discussions dins el mateix Procés Constituent. Molts van marxar directament cap als diferents grups i partits, cosa que a mi no m'ha molestat. Al cap i a la fi, exmembres de PC han agafat torxes polítiques importants com Jaume Asens i Gerardo Pisarello, a l'Ajuntament de Barcelona, Xavier Domènech, Sònia Farré i Marta Sibina, al Congrés de Madrid, o Albano-Dante Fachin, al Parlament.

Què ha aportat el Procés Constituent?

Vam posar, en primer lloc, la voluntat de fer un país propi amb independència, molt abans que altres ho diguessin. En segon lloc, al nostre llibre vermell, d'unes 300 pàgines, hem dibuixat quin país volem. En tercer lloc, hem tingut un mínim de regidors en diferents municipis de Catalunya. I, finalment, hem deixat aquests deixebles dispersos en diferents llocs. I, a part de tot això, continuem! Amb temes puntuals: hem fet un any de campanya contra el TTIP, també una campanya pels refugiats. Tot i que la idea nostra d'una candidatura única va fracassar, d'altra banda crec que la cosa ha donat bastant de si. Per tant, no n'estic gens disgustat.

Per què creus que ha fracassat una candidatura única de les esquerres?

Això és una pregunta per fer als politòlegs! Suposo que aquí hi juga la ideologia: l'esquerra és més purista en aquest sentit que no pas la dreta, ja que aquesta última va directament a la carter i no es preocupa de gaires coses més. Segur que també hi deu haver desavinences personals d'antigues militàncies en partits. A mi el que sempre m'ha entusiasmat és la capacitat d'aglutinar que ha aconseguit l'actual Ajuntament de Barcelona o més encara el de Badalona. Aquesta és la mena de coses que m'agraden i crec que per aquí s'hauria de tirar. Et diré més: a l'última assemblea general del Procés Constituent vàrem convidar dos convidats d'honor: Anna Gabriel, de les CUP, i Jaume Asens, de Barcelona en Comú. Consideràvem que serien una mica els nostres dos referents.

Però vosaltres vàreu ser a l'inici del que seria després la coalició Catalunya Sí Que Es Pot. Com va anar tot plegat?

Nosaltres vàrem néixer per anar a eleccions al Parlament català en una gran coalició. Quan es convocaren les eleccions del 2015, vàrem intentar lligar tot això que t'estic dient. Els primers que se'n van desentendre van ser els de les CUP. Ells ens van dir que tenien els seus principis i la seva manera de funcionar i que no es mourien d'allà. D'acord. Potser en aquell moment hauria estat aconsellable plegar, però encara vam tenir una mica de paciència per veure si ho aconseguíem, malgrat que les CUP no hi fossin. I vàrem començar un procés de negociació amb els altres, Podem, ICV, EUiA, Equo i algú més dispers que hi havia. Semblava possible la coalició, però finalment ens en vàrem desentendre perquè els d'ICV, que eren els que portaven la batuta en aquell moment, però també els d'EUiA i els de Podem, ens varen dir que no volien primàries. Això no ens va agradar, perquè nosaltres sí que en volíem, basant-nos en els nostres principis de democràcia des de la base. Aquesta era la primera raó. La segona era que ells ens van dir que, passés el que passés, ICV ja tenia el portaveu designat, que era Joan Coscubiela. A nosaltres tampoc ens va semblar bé. No era res contra Coscubiela, sinó que ens semblava que no era la manera de procedir. En tercer lloc, ens van dir que hi havia d'haver disciplina de vot. Entre que nosaltres teníem poca experiència política i ells molta, sense primàries, amb en Coscubiela de portaveu i amb disciplina de vot... Vam tenir llargues reunions i vam decidir que no hi participàvem.

Va ser llavors quan et van proposar de cap de llista?

Nosaltres, en el seu moment, havíem decidit que la cap de llista seria Teresa Forcadès. La veritat és que la Teresa, molt gentilment, ja m'ho havia proposat a mi abans. Potser sóc un "cagadet", però a mi la idea no m'agradava; la política institucional mai me l'he plantejada. També hi havia una altra raó: em faltava un any per a la jubilació. Per tant, jo vaig dir que no. Llavors la Teresa va fer un

sacrifici personal, que jo no deixaré mai d'agrair-li, i va postular-se ella. Es va demanar una excedència de tres anys al convent de Sant Benet i així tenia via lliure. A mi em va semblar molt honrat i molt honest per part seva. El problema va ser que després, a l'hora de negociar una candidatura conjunta, la resta no volien fer primàries i, per tant, Teresa Forcadès, la nostra candidata, no podia ser votada. En aquell moment em van dir que la Teresa no podia ser perquè era la candidata del Procés Constituent, amb un perfil molt marcat, però que jo sí que podia aconseguir un consens. Jo m'hi vaig negar per les raons personals que t'he dit abans i també perquè la Teresa era la nostra candidata i jo no podia anar contra el que s'havia decidit. Em van insistir molt. Em van trucar molt! Però ho feien amb bona fe. Per sort, en Lluís Rabell els va dir que sí.

“Sempre he treballat amb voluntat unitària, des de l'Assemblea de Catalunya fins al Procés Constituent”

Veig que la teva relació amb el poder polític és complicada. Sempre has buscat espais diferents...

Sí, em costa. Tampoc m'hi barallo. A molts polítics els tinc estima personal. Sempre he partit d'un criteri, no sé si equivocat o no, que diu que 'partit' vol dir 'part' i a mi m'agrada el tot. Sempre he treballat amb voluntat unitària, des de l'Assemblea de Catalunya fins al Procés Constituent. Per exemple, en Xavier Domènech, dels Comuns, em va trucar per anar a l'acte que van fer a la Vall d'Hebron. Jo vaig dir que hi aniria i que ho faria públic, però que no formaria part del grup. D'altra banda, jo sempre he dit que l'última vegada havia votat les CUP. La meua voluntat sempre ha estat unir-los i, per tant, dic públicament que vaig a l'acte dels Comuns i també que he votat les CUP.

Al llibre que has escrit amb Itziar González, [‘La força per canviar les coses’](#) (Angle Editorial, 2015), defenses que els processos de construcció política han de fer-se al seu ritme, no forçar la màquina. Hi ha hagut processos massa ràpids?

Probablement, i després se'n pateixen les conseqüències. Per exemple, per fer el llibre vermell del Procés Constituent vam trigar gairebé dos anys i mig. Vam fer molts debats per consensuar totes les propostes. Aquesta era la manera d'assegurar que funcionés.

CUP, Podem, BComú, ICV... Com valors la seva trajectòria?

No te'n puc dir gran cosa, més enllà de la meua experiència personal, que ja t'he comentat. Jo me'ls estimo a tots. Ara fa alguns mesos vaig anar a un acte de la CUP de Vilanova i la Geltrú, amb Quim Arrufat. També a un acte amb David Fernández a Sant Joan de les Abadesses. Amb Gerardo Pisarello som molt amics i ens abracem tant com vulguis. Amb Xavier Domènech sempre hi ha hagut un gran respecte mutu. Jo era amic de Joan Herrera de tota la vida. Dolors Camats havia estat alumna meua...

I el procés independentista com el veus? T'hi sents identificat?

Jo m'hi sento identificat. Fa un mes vaig anar a un acte convidat per Òmnium i l'ANC a les fonts de Montjuïc. Hi vaig anar amb molt de gust. Crec en aquest procés i que Catalunya ha de ser independent i que té tot el dret a ser-ho. Ara, crec també que ens falten dues coses fonamentals. Primer, definir el país que volem. Tothom parla d'una Catalunya independent, però vull que em diguin si serà monarquia o república, si hi haurà exèrcit o no, si la banca serà pública o privada, quina organització social volem, quins límits tindran les empreses, si serem o no a l'OTAN, si serem o no a la UE... Són coses bàsiques que s'han de definir. Ho va intentar resoldre l'ANC amb unes

xerrades al parc de la Ciutadella de Barcelona que es deien "Quin país volem". Van programar unes 13 xerrades. A mi em van convidar a fer la cinquena, però a la tercera ja es van anul·lar i no se n'ha fet cap més.

I la segona cosa que hi falta?

És una 'neura' personal, completament meva. Hem d'anar per les Espanyes explicant què és la independència de Catalunya. Sempre he pensat que hem de seguir sent solidaris econòmicament amb Espanya, amb les regions que ho necessitin. Per damunt de tot, ha d'haver-hi la solidaritat. Com també s'ha d'ajudar Burkina Faso de manera proporcional, per exemple. Independència no vol dir ni manca de solidaritat ni expulsió dels que vénen de fora. Independència vol dir república, vol dir un país sense exèrcit, vol dir sortir de l'OTAN. Sempre que ho he explicat fora de Catalunya, ha tingut bona rebuda. Hauríem de dedicar 2.000 persones que ho expliquessin per totes les comunitats autònomes.

Les teves xerrades, entre altres coses, van ajudar a divulgar les injustícies que genera el sistema econòmic. Creus que des del 15-M fins ara cada cop es fa menys crítica al capitalisme en el seu conjunt?

Ja saps que sóc de naturalesa optimista. Jo crec que hi ha hagut potser un canvi en la manera de pensar. Abans calia criticar el capitalisme. Ara, també la gent se n'ha adonat que cal treballar les alternatives. Per exemple, aquí a Catalunya hem de seguir criticant el capitalisme però també hem d'anar a la Fira de l'Economia Social i Solidària que organitza la XES cada any a la Fabra i Coats de Barcelona. Perquè aquelles cooperatives i ONG i aquelles 40.000 persones que estan passejant per allà el cap de setmana ja estan construint aquesta nova alternativa que volem. No ens quedem només amb la crítica; també hem de construir.

"El capitalisme ens ha menjat i ens l'hem de treure de sobre, més mentalment que d'una altra manera"

Malgrat això, som en un moment profundament complex des del punt de vista econòmic global...

El primer que em van ensenyar a la Facultat va ser que l'economia era una ciència, que no ho és però vaja, que servia per administrar els recursos escassos que ens dóna la natura, transformar-los i d'aquesta transformació obtenir-ne béns i serveis que cobrissin necessitats humanes. És l'única definició que em va quedar gravada. Però ara a una Facultat d'Econòmiques no et diuen això. Tampoc al batxillerat! Des de 3r d'ESO saben què són les finances, què és un xec, què és el benefici, què és el creixement econòmic i què és l'emprenedoria, paraula terrible, i totes aquestes coses. De cap manera! L'economia ha de servir els drets de la gent, i de la manera com avui en dia és enfocat això, és un veritable desastre. Per exemple, avui he llegit al diari sobre una multa a Google per pràctiques monopolístiques, una empresa que té beneficis il·lícits i evadeix impostos. I tots devots de 'Sant Google' cada matí, tarda i nit! El capitalisme ens ha menjat i ens l'hem de treure de sobre, més mentalment que d'una altra manera. Costa molt, però realment no cobreix les necessitats de les persones. I el creixement, ja em diràs tu. En un món on s'acabarà el petroli en quatre dies... Hem de canviar del tot el paradigma econòmic. I mentrestant tenim un patiment incommensurable de la gent: els qui es moren de gana, els qui pateixen pobresa, els qui estan exclosos, els qui han d'emigrar... Tot plegat, la gent s'ho mira tan tranquil·la. Per això val la pena incidir en aquestes coses.

I el deute extern?

El deute extern del Tercer Món no s'ha de pagar. He fet un càlcul, si tu vols un pèl maquiavèl·lic. Si el Govern espanyol decidís condonar el deute que el Tercer Món té amb Espanya, seria la meitat del deute perquè la resta és dels bancs; deixaria d'ingressar 900 milions d'euros l'any, a 10 anys vista. Pot Espanya deixar d'ingressar aquesta quantitat? La resposta és clara: 900 milions és l'1% del frau fiscal a Espanya. Penso que amb això ja està tot dit. El que no hi ha és voluntat política.

Tenim totes les propostes, les alternatives, els moviments, però semblen atomitzades. Hi manca una xarxa que ho articuli? Com es pot fer?

Per poder articular-ho, cal un canvi de mentalitat. Jo tinc una obsessió total cap als mitjans de comunicació. Mentre no canviem el pensament de la gent sobre aquestes coses, serà difícil. El que ens falta, en resum, és una sola paraula: pedagogia política. A les famílies, a les escoles, als mitjans i a les xarxes socials.

Com a persona vinculada a moviments cristians, creus que la religió pot aportar alguna cosa positiva a l'esquerra actual?

Jo sóc un cristià heterodox. Faig una mica el que la meva consciència em dicta en aquest sentit. Et diré, però, que el missatge evangèlic, si el basem en les benaurances, és perfectament alliberador. Si això ho basem en la teologia de l'alliberament que tan perseguida ha estat, també és alliberador. També hem de reconèixer que sota la capa de l'Església catòlica hi ha també els Legionarios de Cristo. Dins hi ha un aiguabarreig i en nom de la religió es poden fer veritables bestieses.